

Spoštovani!

Zadeva: Pobuda za akojšno začasno uvedbo prostovoljnega iz obveznega cepljenja živali ter za strokovno, pravno in epidemiološko presojo obveznega cepljenja proti bolezni modrikastega jezika dokler niso uvedene dodatne raziskavi.

Na vas se obračamo predstavniki podpisnikov peticije, podprte z več skoraj 2000 podpisi rejcev, strokovne in splošne javnosti Republike Slovenije, z namenom ponovne celovite strokovne, pravne in epidemiološke presoje obveznega cepljenja živali proti bolezni modrikastega jezika (Bluetongue virus – BTV) , ki je zakonsko uveljavljeno v EU edino v Sloveniji. Naš namen ni nasprotovanje zaščiti zdravja živali, temveč zagotovitev, da so sprejeti ukrepi strokovno utemeljeni, sorazmerni, transparentni in dolgoročno trajnostni ter omogočajo pravico vedeti kakšno hrano kupujemo, pravico do samooskrbe s sonaravno pridelano hrano. S pravico do ohranjanja podeželja in s preprečitvijo gospodarske škode sploh malih rejcev drobnice, ki kmetuje ekološko in biodinamično ter skrbijo za nezaraščene pokrajine.

Naprašamo za preučitev naslednjih argumentov:

1. Posebnost slovenske ureditve

Po dostopnih informacijah je **Republika Slovenija edina v EU uvedla splošno obvezno cepljenje proti bolezni modrikastega jezika za celotno populacijo goveda in drobnice**, kar predstavlja enega strožjih pristopov znotraj Evropske unije. Takšen ukrep ima pomembne posledice za živinorejo, prehransko verigo, gospodarsko stabilnost rejcev ter zaupanje javnosti, zato mora temeljiti na celoviti analizi epidemioloških tveganj in učinkov cepljenja.

2. Epidemiološki podatki in dejansko stanje v Sloveniji

Po javno **dostopnih podatkih je Slovenija do leta 2025 ohranjala status države brez potrjene bolezni modrikastega jezika**. Prvi potrjeni primeri so bili evidentirani v letu 2025, ko sta bila potrjena serotipa BTV-4 in BTV-8.

Po uradnih objavah je bilo v letu 2025 potrjenih približno 159 obratov z zaznano boleznijo, od tega približno 85 rej drobnice in 65 rej goveda. Razpoložljivi podatki o poginih drobnice kažejo:

- leto 2023: približno 2.282 poginov drobnice,
- leto 2024: približno 2.290 poginov drobnice,
- leto 2025: približno 4.891 poginov drobnice.

To pomeni **povečanje poginov za približno 2.500 živali v primerjavi s predhodnimi leti**. Pri tem je pomembno poudariti, da uradni viri navajajo, **da pogin živali ni vedno neposredno posledica bolezni modrikastega jezika**, saj bolezen pogosto povzroča sekundarne zaplete in splošno oslabitev organizma.

Za govedo **javno dostopni podatki o poginih zaradi bolezni modrikastega jezika niso sistematično objavljeni**, kljub temu pa je predvideno **obvezno cepljenje tudi za goveje**

živali. Po statističnih ocenah se populacija živali v Sloveniji giblje približno: 450.000 do 480.000 govedi, 120.000 do 140.000 ovc in 30.000 do 35.000 koz. **Zato se zdi uzakonjen ukrep nesorazmeren.**

3. Pomanjkljivosti v razpoložljivih evidencah

Podpisniki ugotavljamo, da trenutno javno dostopni podatki ne omogočajo celovite strokovne presoje učinkovitosti obveznega cepljenja, saj manjkajo:

- a) sistematični podatki o poginih po posameznih vzrokih smrti,
- b) evidenca reprodukcijskih izgub (splavi, mrtvorojene živali, deformacije),
- c) primerjalni podatki med cepljenimi in necepljenimi čredami,
- d) sistematično spremljanje morebitnih stranskih učinkov cepljenja,
- e) celovite ekonomske analize posledic cepljenja.

Takšne evidence predstavljajo standard sodobnega epidemiološkega nadzora in so ključne za oblikovanje sorazmernih in strokovno utemeljenih ukrepov.

4. Strokovni vidik bolezni modrikastega jezika

Bolezen modrikastega jezika je vektorska virusna bolezen, katere širjenje je odvisno predvsem od prisotnosti insektov rodu *Culicoides* ter podnebnih razmer. Strokovne analize Evropske agencije za varnost hrane in Svetovne organizacije za zdravje živali poudarjajo, da: drobnica izkazuje najtežje klinične znake, **epidemiološka tveganja močno variirajo glede na geografske in podnebne razmere**, dolgoročno izkoreninjenje bolezni zahteva kombinacijo cepljenja, nadzora vektorjev in stalnega epidemiološkega spremljanja. Mednarodne raziskave poudarjajo, da mora za učinkovito izkoreninjenje bolezni precepljenost populacije presegati približno 95 % živali in trajati več zaporednih let, **ob hkratnem stalnem monitoringu na osnovi verodostojnih podatkov.**

5. Pravna podlaga za ponovno presojo ukrepov

Evropska zakonodaja (Uredba EU 2016/429 ter Direktiva 2000/75/ES) določa, da morajo ukrepi za nadzor bolezni temeljiti na: **oceni tveganja, epidemioloških podatkih, načelu sorazmernosti in stalnem spremljanju učinkov ukrepov.** Bolezen modrikastega jezika spada med bolezni kategorije C, pri katerih evropska zakonodaja dopušča nacionalne programe nadzora, vključno s prostovoljnim cepljenjem, če je to strokovno utemeljeno. Ugotavljamo, da za uvedbo obveznega cepljenja ni pravnih podlag, ker je prekratko obdobje in ni dovolj ustreznih ukrepov da, bi bil takšen ukrep sorazmeren

6. Predlog začasne uvedbe prostovoljnega cepljenja

Na podlagi navedenega podpisniki predlagamo, da Republika Slovenija začasno uvede možnost prostovoljne odločitve rejcev glede cepljenja živali, in sicer do izvedbe dodatnih celovitih strokovnih raziskav na najmanj 1000 živalih na področjih pozitivnih in negativnih učinkih cepljenja. Takšen pristop bi omogočil: zbiranje primerjalnih epidemioloških podatkov, večjo transparentnost odločanja, ohranitev zaupanja med rejci in državnimi institucijami, razvoj dolgoročno optimalne strategije nadzora bolezni.

7. Predlog izvedbe dodatnih raziskav

Ekološki in biodinamični kmetje že dobivamo vprašanja od kupcev ali so bile živali cepljene ali ne.

V kolikor so bile živali cepljene, se marsikateri kupec ne odloči za nakup. Zato mora biti omogočena svobodna izbira rejca glede cepljenja lastnih živali. Da pa se bo lahko pravilno odločil, so potrebne dodatne raziskave. Predlagamo izvedbo naslednjih nacionalnih raziskovalnih programov:

7.1 Epidemiološka longitudinalna raziskava na najmanj 1000 gospodarstvih v Sloveniji ki bi analizirala: zdravstveno stanje živali, reprodukcijske kazalnike pojavnost bolezni, in ekonomske učinke cepljenja.

7.2 Raziskava vpliva bolezni na reprodukcijo: sistematično spremljanje splavov, mrtвороjenih živali in razvojnih nepravilnosti, ki jih pogosto zaznavajo rejci in **raziskava stranskih učinkov cepljenja.** Vzpostavitev nacionalnega sistema spremljanja morebitnih neželenih učinkov cepljenja.

7.3 Laboratorijske raziskave prehranske varnosti: analiza najmanj 500 vzorcev mesa, mleka, mlečnih izdelkov, z namenom primerjave med proizvodi cepljenih in necepljenih živali.

7.4 Sprejem ustrezne prostovoljno označbe za izdelke mesa, mleka in mlečnih izdelkov ali je bil žival cepljena ali ne, da ima kupec svobodno izbiro in ve kaj kupuje, če se odloči za sonaravno trajnostno pridelane izdelke.

8. Predlog dopolnitve evidenc

Predlagamo vzpostavitev centralne nacionalne baze podatkov, ki bi vključevala: skupno število živali po vrstah, evidenco poginov po vzrokih, reprodukcijske izgube, podatke o cepljenju, epidemiološke analize

9. Trajnostni in gospodarski vidik Odločitve glede obveznega cepljenja pomembno vplivajo na: konkurenčnost slovenskih rejcev, stabilnost kmetijskih gospodarstev, prehransko varnost države in zaupanje potrošnikov. Zato menimo, da morajo biti sprejete rešitve dolgoročno trajnostne in strokovno preverjene.

10. Poziv k strokovnemu dialogu

Podpisniki si želimo odprtega in vključujočega dialoga med državnimi institucijami, veterinarsko stroko, raziskovalnimi ustanovami in rejci, ki bo temeljil na preverljivih znanstvenih podatkih.

Zato vas vljudno pozivamo k:

- a) Takojšnjemu sklepu , da je trenutno obvezni cepljenje prekvalificirano v prostovoljno cepljenje ,**

- b) Pozivamo vas k ponovni strokovni presoji obveznega cepljenja, uvedbi začasnega prostovoljnega cepljenja do takrat ko bodo znani podatki pri vzpostavitvi dodatnih raziskovalnih programov in dopolnitvi nacionalnih evidenc.**

Prepričani smo, da bo tak pristop prispeval k učinkovitemu nadzoru bolezni ter dolgoročni stabilnosti slovenske živinoreje.

Pričakujemo takojšnje ukrepanje in obveščanje javnosti in odgovor na to pismo.

S spoštovanjem,

v imenu skoraj 2000 podpisnikov zbranih v fizičnih evidencah, ki so hranjenje v skladu z GDPR in javno evidentiranih na portalu peticija on line, strokovnjakov in pobudnikov peticije

- Zveza biodinamikov Slovenije
- Ekoci - eko civilna Slovenije
- Združenje ekoloških pridelovalcev in predelovalcev Deteljica
- Združenje Demeter Slovenije
- Nekateri člani društva rejcev drobnice

V vednost:

- Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano in UVHVVR
- Vlada RS
- Predsednica države
- Predsednica državnega zbora
- Predsednik državnega sveta
- KGZS
- Sindikat kmetov
- Mediji